

ОСНОВНИ ДАННИ ЗА КУЛТУРАТА В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2019 ГОДИНА

Статистическите изследвания на НСИ в областта на културата осигуряват информация за дейността на музеите, театрите, библиотеките, кината, радио- и телевизионната програмна дейност и производството на филми. Основните показатели и обхватът на изследванията са в съответствие с методологическите препоръки на ЮНЕСКО.

1. Културни институции

В обхвата на културните институции се включват музеите, театрите и музикалните колективи (сценичните изкуства) и библиотеките.

1.1. Музеи

Към 31.12.2019 г. в страната функционират 160 самостоятелни музея, регистрирани съгласно Закона за културното наследство, като по тематичен обхват 83 от тях са общи, а 77 - специализирани (вкл. художествени галерии).

През 2019 г. движимите културни ценности, формиращи Националния музеен фонд, са 7 529 хил. фондови единици и в сравнение с 2018 г. техният брой се увеличава със 110 хиляди (1.5%). Цифровизирани са 390 хил. фондови единици, което е с 22 хил. повече спрямо предходната година.

Посещенията в музеите през 2019 г. са 5 355 хил. и съпоставени с 2018 г. се увеличават с 5.3% (фиг. 1). Приблизително една пета от тях (1 027 хил.) са осъществени в дните със свободен вход. Регистрирано е намаление на посещенията на чужденци в музеите - с 20 хил., или с 1.6% спрямо предходната година.

Фиг. 1. Посещения в музеите

Общият персонал на музеите през 2019 г. е 3 406 души и се увеличава с 3.3% в сравнение с 2018 година.

През 2019 г. в музеите са използвани 1 577 компютъра за административни цели, 686 - за съхранение на бази данни, и 277 - за предоставяне на данни на посетителите.

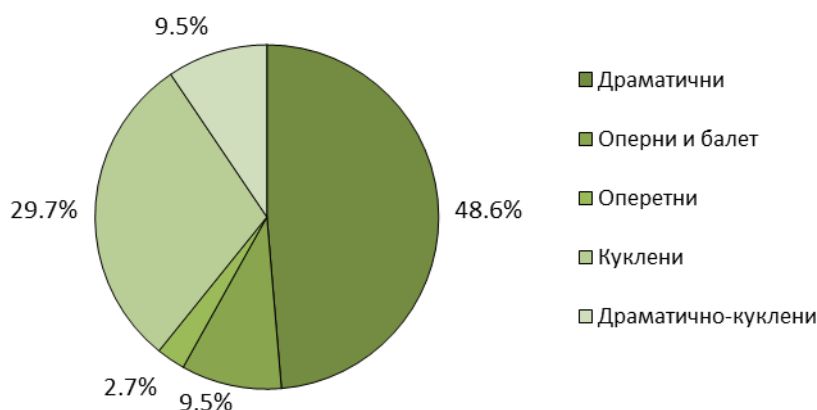
1.2. Сценични изкуства

През 2019 г. в действащите 74 театъра в страната са организирани 15 955 представления, посетени от 2 516 хил. зрители, като спрямо 2018 г. представленията и посещенията се увеличават с 5.3%. Средният брой посетители на едно представление е 158 и остава непроменен спрямо предходната година.

Разпределението на театрите по вид (фиг. 2) и реализирани постановки през 2019 г. е следното:

- 36 драматични театъра с 6 777 представления;
- 22 куклени театъра с 5 638 представления;
- 7 драматично-куклени театъра с 2 194 представления;
- 7 оперни и балетни театъра с 1 017 представления;
- 2 оперетни театъра с 329 представления.

Фиг. 2. Структура на театрите по вид

През 2019 г. в страната са развивали дейност 52 музикални колектива - 5 филхармонии, 25 професионални ансамбъла за народни песни и танци и 22 оркестъра. Представленията на тези колективи се увеличават със 7.0%, докато посещенията намаляват с 10.6% в сравнение с 2018 година.

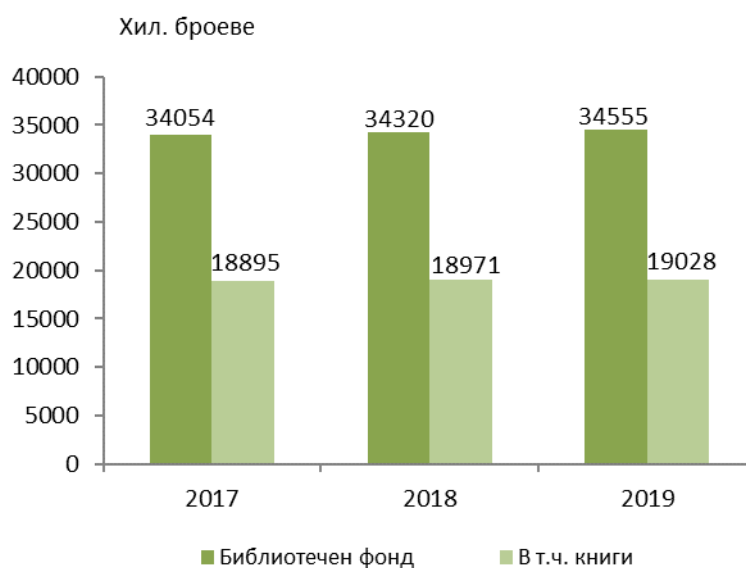
Дружества, сдружения и музикални компании са организирани следните прояви през 2019 година:

- естрадни (поп, рок, фолк и др.) - 374 концерта, посетени от 226.2 хил. лица;
- фолклорни - 148 концерта, посетени от 98.6 хил. лица;
- камерни и симфонични - 126 концерта, посетени от 30.4 хил. лица.

1.3. Библиотеки

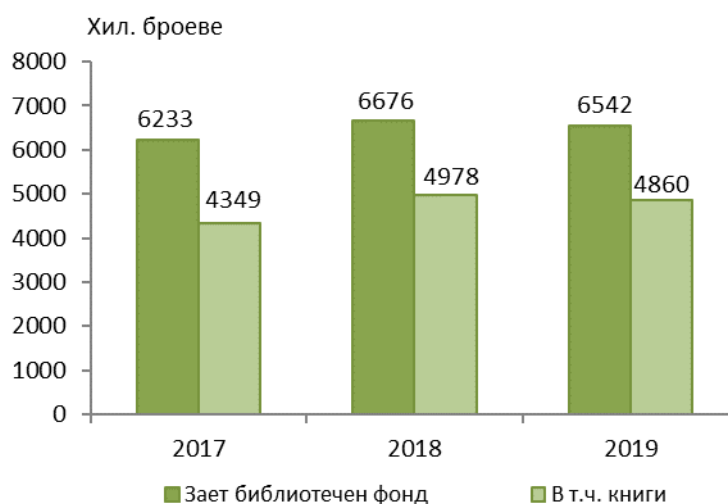
През 2019 г. броят на библиотеките с фонд над 200 хил. библиотечни единици остава непроменен спрямо предходната година (47). Общият им фонд се състои от 34 555 хил. библиотечни документа (фиг. 3) - книги, продължаващи издания - вестници, списания, бюлетини и др., като в структурата му с най-висок дял са книгите - 55.1% (19 028 хил.), следвани от другите библиотечни документи (аудио-визуални, електронни, графични и картографски издания, микроформи, патенти и стандарти) - 29.7% (10 257 хил.), и продължаващите издания - 15.3% (5 271 хиляди).

Фиг. 3. Библиотечен фонд

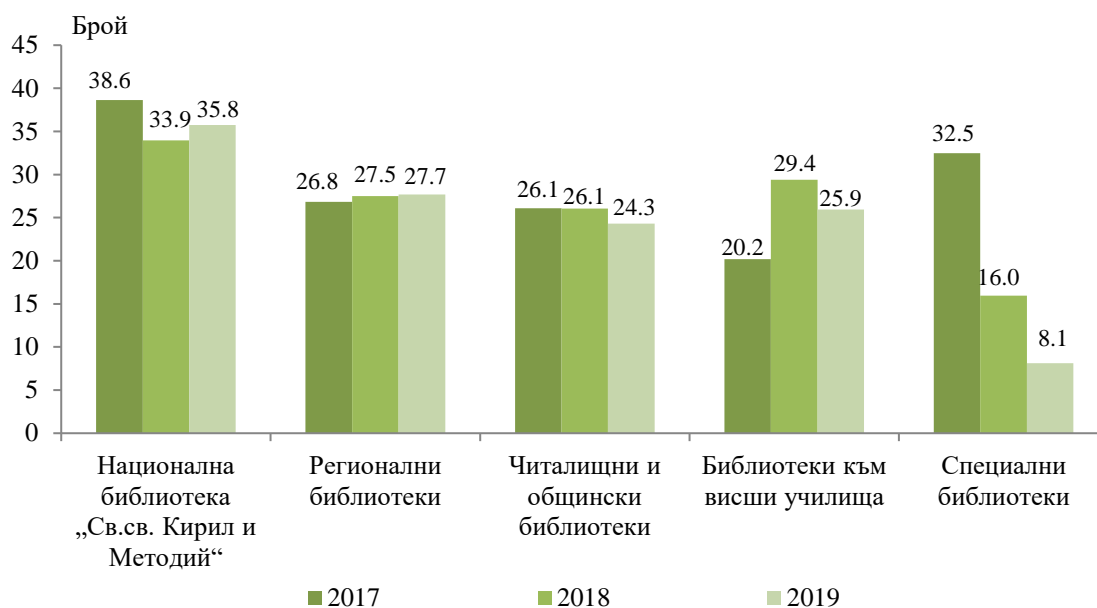
Регистрираните читатели са 243 хил., което е с 1.9% повече в сравнение с предходната година, докато посещенията се увеличават с 4.1% и достигат 4 751 хиляди. Заетият библиотечен фонд е 6 542 хил. библиотечни единици (фиг. 4).

Фиг. 4. Зает библиотечен фонд

В Националната библиотека „Св.св. Кирил и Методий“ през 2019 г. има регистрирани 8 262 хил. библиотечни документа, или с 69 хил. повече в сравнение с предходната година. Библиотечният фонд в 26-те регионални библиотеки в областните центрове е 11 932 хил. библиотечни единици, като заетият библиотечен фонд в тях се увеличава с 29 хил. (0.8%) в сравнение с 2018 година (фиг. 5).

Фиг. 5. Зает библиотечен фонд на един читател по видове библиотеки

2. Аудио-визуална дейност

Аудио-визуалната дейност включва филмовото производство, дейността на кината, както и радио- и телевизионната програмна дейност.

2.1. Филмово производство¹

През 2019 г. са произведени общо 104 пълнометражни², късометражни и среднометражни филма, в това число 51 за кинорежата, 41 за телевизията. Дигитално са заснети 90.4% от филмите.

Произведените пълнометражни филми са 37 (22 игрални и 15 документални) и се увеличават със 7 (23.3%) спрямо предходната година.

Произведените късометражни и среднометражни филми са 67, от които 21 игрални (включително 7 сериала с общо 200 епизода), 33 документални и образователни и 10 анимационни.

Фиг. 6. Филми по вид през 2019 година

¹ Вкл. филми, произведени с национално финансиране и копродукции с участието на български продуценти.

² Пълнометражен филм - филм с продължителност не по-малко от 70 минути.

2.2. Кина

В края на 2019 г. кината в страната са 74, а киноекраните - 237 като броят им се увеличава съответно с 5, и 11 спрямо 2018 година. Мултиплексите¹ са 11 и в тях са осъществени 56.1% от всички прожекции и 62.3% от посещенията.

1. Кина, екрани, прожекции и посещения

	2015	2016	2017	2018	2019
Кина - бр.	55	59	68	69	74
Екрани - бр.	206	220	226	226	237
Прожекции - хил.	306	322	356	349	317
Посещения - хил.	5341	5548	5506	4885	4582

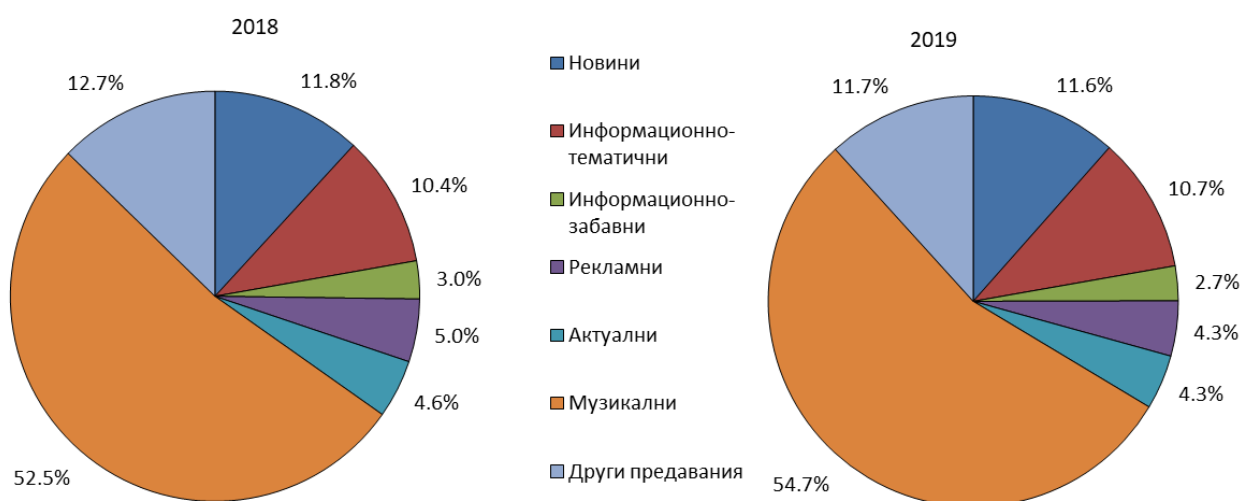
През 2019 г. в сравнение с предходната година прожекциите в кината намаляват с 9.0%, а посещенията - с 6.2%.

Най-голям е броят на кината в Югозападния район - 22 със 140 хил. прожекции, посетени от 2.5 млн. зрители. В столицата са функционирали 16 кина със 101 екрана, в които са прожектирани 2 338 филма.

2.3. Радиопрограмна дейност

През 2019 г. в страната са функционирали 82 регистрирани и лицензирани радиооператори, които са излъчили 721.4 хил. часа радиопредавания, или с 0.8% (5.6 хил. часа) по-малко в сравнение с 2018 година. Най-голям е делът на излъчените музикални предавания - 54.7%, следван от новините (бюлетини, коментари, спортни новини и прогнози за времето) - 11.6% (фиг. 7).

Фиг. 7. Структура на радиопредаванията по вид

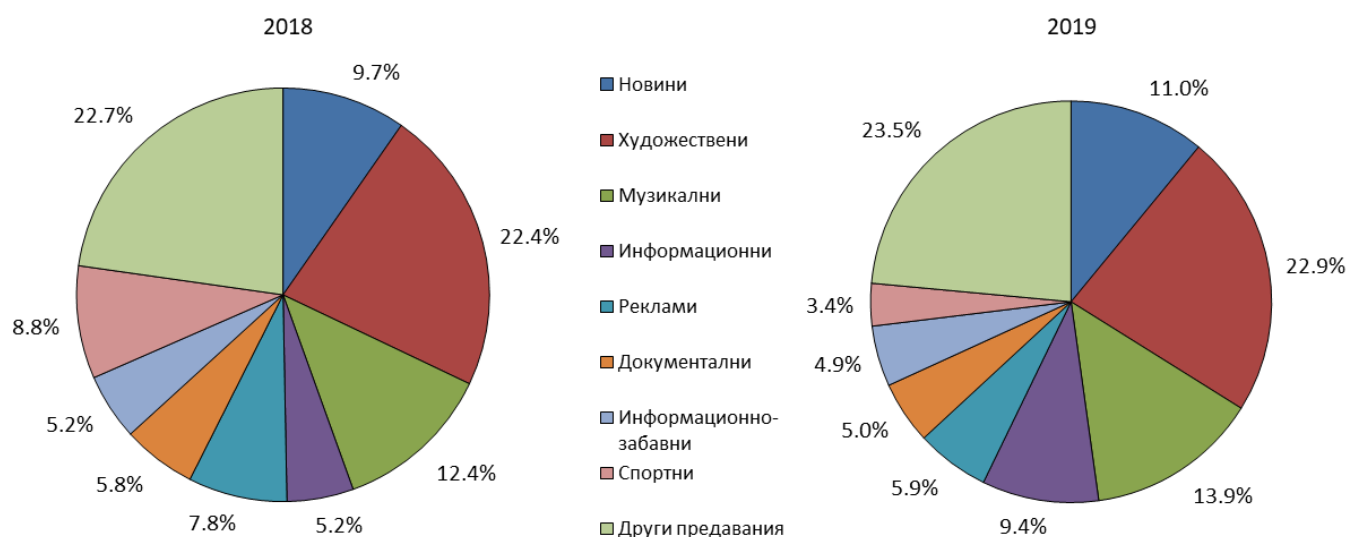
¹ Стационарно кино с 8 и повече екрана.

2.4. Телевизионна програмна дейност

През 2019 г. в страната са функционирали 128 регистрирани и лицензирани български телевизионни оператора, което е с 12 повече от предходната година. Телевизиите с наземно разпръскване и тези по кабел и сателит са излъчили програми с обща продължителност 855.7 хил. часа, или с 15.2% повече в сравнение с 2018 година. Специализираните предавания (фиг. 8) са разпределени по часове, както следва:

- художествени предавания (игрални, телевизионни и видеофилми) - 196.1 хил. часа;
- музикални предавания - 119.0 хил. часа;
- новини (бюлетини, коментари, спортни новини и прогнози за времето) - 93.9 хил. часа;
- реклами - 50.8 хил. часа;
- образователни предавания - 10.5 хил. часа.

Фиг. 8. Структура на телевизионните предавания по вид

Методологични бележки

Информация за дейността на **музеите** се получава в резултат на регулярно провеждано годишно наблюдение. Тяхната дейност се характеризира чрез: музейните фондови единици, посетителите; културно-просветната работа; персонала; приходите и разходите и материално-техническата база. Броят на музеите е в съответствие със Закона за културното наследство (обн., ДВ, бр. 19 от 13 март 2009 г.), като се отчита само регистрираните музеи, извършвали дейност през съответната година и не се включват филиалите.

Сценичните изкуства са предмет на отделно годишно изследване. Единици на наблюдение са театрите, оперите, оперетите, цирковете, музикалните колективи, дружествата и сдруженията, които са организирали и провели рецитали и концерти (естрадни, фолклорни, симфонични, камерни, хорови, на духови оркестри, смесени и други). Тяхната дейност обхваща следните основни характеристики: сцени, места, представления, посетители, постановки по националност на автора, включително нови постановки.

Предмет на годишно статистическо наблюдение е и дейността на **библиотеките** с библиотечен фонд над 200 хиляди единици. Тяхната дейност обхваща следните основни характеристики: библиотечен фонд (книги, продължаващи издания и други библиотечни документи), читатели, посещения, зает библиотечен фонд, персонал, приходи и разходи, компютри, площ на библиотеките.

Данните за **филмовото производство** се събират годишно от Националния филмов център и българските филмови продуценти. В броя на произведените филми се включват произведените филми и финансово приключени през отчетната година, както за кинорежата, така и за телевизията.

Дейността на **кината** се обхваща чрез следните основни характеристики: места, екрани, прожекции, зрители, приходи от билети. Не се наблюдават киноklubовете и подвижните кина.

Дейността на **радио- и телевизионните оператори** се обхваща чрез следните основни характеристики: предавания по функция в часове, приходи и разходи.

Повече информация и данни от изследванията в областта на културата могат да се намерят на сайта на НСИ (<http://www.nsi.bg/bg/node/3552/>) и в Информационна система ИНФОСТАТ на НСИ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=36).